

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 8 kor. **Egyes szám ára 20 fillér.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Társszerkesztő: **Dr. Dudek János.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fill. Többszöri közlésnél árkedezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szög 4 kor., minden további szó 4 fill.

A botránykoztató palota.

Nagy a felháborodás Nyitrán, annyira, hogy a kormánypárti csendes vizeken is vihar tombol. A kormány ugyanis végrehalára ránk gondolt; a legnagyobb törvényszékek egyikének palotát akar emelni városunkban; a milliókából, miket a törvénykezésből beszédett és beszédni fog, végre hullajt egy pár garast; de úgy, mint az az ember, a ki mosolyogva simogatja egyik orcát, a másikon meg pofon ver: tönkre teszi vele a várost. Nem a városban, hanem a városon kívül akarja emelni a palotát, hogy a városon kívül nyisson teret az építésnek; hogy tehát a belvárosi házak értéke leszálljon, és az adókkal meg a közterhekkel agyonboldogított polgár nézze, miként teszi tönkre a róla gondoskodni hivatott kormányt azt a csekély értéket is, a mi je házában eddig volt.

Ez volna tehát annak a szolgálkútségnek bére, melyről Nyitramegye országvilág előtt híres lett. Hosszú időn át 11 képviselőt küld a mindenkori kormány támogatására; utoljára Tarnóczy alatt az önértetnek az embernél feltételezhető legkisebb mértékét is megtagadta magában, csak hogy a kormánynak járjon kedvében: de azért nem kapott soha semmit;

a kormány a nép és a megye érdekében eddig nem tett soha semmit; most végre akar tenni valamit, de olyasmit, amit a hű kormánypárti Sándor Pál is merényletnek, a választási másod-elnök Árpási Imre botrányának kénytelen elnevezni.

No tisztelt urak, ott a túlpárton, lásák csak, mennyire becsüli önöket a kormány! Van-e előtte csak némi értéke is szavuknak? Közbenjárt a város képviselője, közbenjárt a főispán a miniszternél; polgármesterünk résztvett az anketten, járt Pontiusnál, Pilátusnál, magyarázott, kért és a vége? Igen a vége egy miniszteri rendelet, hogy igen is a palotát ott a kutyapécér tájékán, a városon kívül kell építeni. Szinte képzelem azt a minisztert, mennyire felháborodhatott azon, hogy még a nyitrai kormánypártiak is merészeltek olyasmit gondolni, a mit a kegyelmes úr nem gondolt. Ki látott ilyet eddig? Hát felboszankodva most oda kiáltja nekik: csitt! mamejukaim, hallgassatok és ne merészeljétek moccanni se: kötelességtek fejet hajtani és tovább szolgálni. És a palota ott lesz, ahol én akarom!

Hát így becsülik meg a nyitrai módon választott képviselőket és a nyitrai választásokat rendező főispánokat, hogy szavuknak még ilyen világos kérdésben

sincs sulyuk? Még a kormány se ad reájuk semmit? No szegény emberek, ez valóban tanulságos, fogadjátok részvétünket. Mégis csak örökké igaz marad az, hogy csak az önértetes ember becsülésre méltó, csak az imponál és szinte meg vagyok győződve, hogy annak a gróf Zichy Jánosnak szavára, ha az közbenjár, többet adtak volna a miniszteriumban, mint most adnak az összesekre, a kik Zichyt oly embertelen módon megbuktatták. Ez a bűn átka, ez a kormánypártiaink jutalma, hogy még az sem becsüli meg őket, a kinek érdekében annyit vétkeztek.

Ennél a valóban sajtószertű esetenél tehát nem a kormány eljárása lep meg; mert hisz a szolgálkútségnek nem is közönséges betegségében, de annál több, annak elfajulásában szenvedő emberekre vajjon ki szokott adni valamit? Az sem különös, hogy a nyitrai kormánypártiak most oly szokatlan kifakadásokat engednek meg magoknak; mert hisz a betegnek is szoktak lucida intervallái lenni, midőn érezni kezdi állapotát, aztán pedig ismét visszaesik. Az egész esetenél a belőle vonható tanulságok érdekesekek, hogy ime most szemünk előtt látjuk élő példáját annak az örökké ismétlődő igazságnak, hogy mindenki az által bűnhődik, mi által vétkezik. Nyitra az utóbbi évek-

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ TÁRCÁJA.

Honvédtisztek mulatsága.

Junius hó 30-án a nyitrai 14. honvédszázados sátor táborban igen sikerült mulatságot rendezett. Már reggel mindenki epedve nyitá föl szeméit s nézett az idő után. Gyönyörűen sütött a nap s mindnyájan örültünk előre az ígérkező jó sikernek. — Délután 6 órakor kezdődött a sétahangverseny, melyet a legfényesebb közönség látogatott meg. Remekül játszott a zenekar Striczel karmester vezetése alatt.

A szebbnél szebb, nyári egyszerűségben tartott toilettű hölgy-koszorú, mely igazán szép számban jelent meg, pezsgő kedvben járt föl és alá. Látszott a jó kedv mindenkinél arcán. Kocsi kocsi után robotgott be a szép, tölgyfakoszorúkkal és rengeteg sok lampionnal díszített sátorlámpa főtton. E dísz kellemes benyomást tett az érkező közönségre, nemkülönben kellemesen ütötték meg füleiket a pozsonyi honv. kerületi zenekar nemes műveléssel összeállított programjának egyes részletei. — A fiatalság arcából öröm és jó kedv sugárzott mint párosával sétáltak föl s alá a pazarul díszített sátor tábor utain, ezalatt néhányan

a Lawn-tennis sportnak is hódoltak a hölgyek és urak közül.

Este nyolc órakor vacsorához ült a fényes közönség, mialatt játszott a katonazene a jó hangulat emelésére. — Vacsora után kezdődött a tűzijáték, mely a foot-ball téren tartatott nagy meglepetésére a közönségnek. Majd véget ér a tűzijáték a társaság bevonul a táncterembe s egyszerre minden ajakról elhangzott egy meglepetésszerű „ah“, midőn megpillantották az igazán szépen, nagy ügyességgel és izléssel földiszított falakat. Tölgyfakoszorúkkal voltak bevonva a falak tetőtől egészen a padozatig s nagyon kellemes illatot árasztott ez a tölgyfa lombtömeg. Köztök itt-ott csoportosan szuronyok, dobok, fegyverek csillagalakban elrendezve, nemzeti szín zászlócskák, Nyitra város színeivel vegyítve tünnek ki itt-ott a szép zöld lombozatból, egyszóval pompásan volt díszítve minden.

Ezt a kitűnő rendezést a négy főműködőnek Lelkes főhadnagy, Schvoj főhadnagy, Deák és Mihalik hadnagy uraknak lehetett köszönni, kik igazán bámulatosan hajtották végre a reájok bízott tiszteletet. — A terem végén elrekesztve szintén tölgyfakoszorúkkal díszítve volt a katonazene pódiuma, s ez előtt foglalt állást Pityó-bandája, mely rögtön csárdást húzott s hamarosan

körülvették nagy számban a párok vigan táncolva. Örömmel nézték a mamák szép lányait, mint vitték lovagjaik táncba kézről-kézre.

Annyi táncos és annyi animó volt, hogy a szép lánykoszorú alig jutott hozzá egy percig is pihenni, mert a táncosok fáradhatatlanok voltak. A csárdást követte egy elegáns keringő, melyhez a katonabanda játszott. Az első négyest 40 pár táncolta, igen szép szám egy nyári mulatságra nézve.

A jó hangulat meghozta, hogy négy óráig reggel táncolt a társaság legnagyobb része animóval, s csak akkor kezdtek széjjel oszlani, midőn már egész világos volt odakünn. — Nagy számban jöttek a vidékről is vendégek, mi egész boldoggá tette a főrendező Lórencz Róbert alezredest, hogy oly kiváló kedves vendégeket volt alkalma üdvözölhetni.

De nézzünk kissé körül, kik voltak jelen. Asszonyok: Artner Kálmáné, Dörnyei Beláné, Emödy Józsefné, Endrödy Gyuláné, Csillaghy Györgyné, Flesch Józsefné, Holényiné, Hollek Jánosné, Ivánka Sándorné, Jaros Sándorné, Juhász Sándorné, Krinner Lajosné, Kostenszky Gézané, Meyer Guidó tábornokné, Parnitzkyné, Rieszner Károlyné, Skvórné, Siebert Lipótné, Thuróczy Vilmos főispáné, Thuróczy Károlyné, Szirányi

ben szörnyen rászolgált arra, hogy az beteljesedjék rajta; hogy még a miniszter is — igazán alig lehet az esetet másnak nevezni — ostorral suhintson rajta.

Ha nézzük közéletünket; ha nézzük megyei és városi gyűléseinket, szinte megdöbbentő az a szolgálalkúság, mely az egykor életrevaló Nyitrakegyében lábrakapott. Alig van már nyoma valamelyes férfias önértetnek, önálló nézetnek, meggyőződésnek. No erre igazán már csak a miniszternek fent említett és minden józan indokot nélkülöző rendelete következhetett, hogy abban a városon kívül emelni szándékolt palotában — mintha csak maliciából tenné — emlékoszlopot emeljen a mai nyitrai közszellemnek és dokumentálja, hogy igazságügyi palota, a Tarnóczy választások után, Nyitrán csak a városon kívül állhat.

De legyen elég a miniszter rendeletéből vont tanulságokból.

Ha már annak a rendeletnek írott betűi ilyen bűnhődést tartalmaznak is Nyitrára nézve, hát legyen elég ez az írott betű. Utódjaink ne bűnhődjenek miattunk. Azért legalább az utolsó órában ocsúdjunk fel valamennyien és pártkülönség nélkül hajtsuk végre Mérey Lajos indítványát. Nyitrakegye összes társadalmi rétegeiből álljon össze egy nagy küldöttség; menjen az a miniszterhez, hadd lássa, hogy eddig nem ismerte egészében a nyitraiakat. Tárja fel előtte rendeletének igazságtalanságát, hadd tudja meg, hogy magának is árt vele; mert az az álló palota utoljára észretéríti a mamelukokat is s drága áron, de esetleg jobb politikusokat talál nevelni belőlük.

Részünkről pedig azt kívánjuk, hogy ez a megalázó miniszteri rendelet végre fordulópontot képezzen Nyitra renyhe politikai és társadalmi életében.

Egy polgár.

Gézáné, Vitviczkyné, Bloch hadnagné, Korányiné, Renglovicsné, Zsitvai Józsefné. Lányok: Sebeők Sárka és Katinka (lila), Meyer Sárka (fehérsárga), Meyer Elza (fehér-rózsza), Meyer Ada (fehér-rózsza), Pongrácz Hedvig (fehér-zöld), Kudlik Etta és Mártha (fehér-sárga), Juhász Ilona (fehér-piros), Emődy Ilona (szürke), Csillaghy Mariska (vil.-kék), Rieszner Margit és Anna (fehérfekete), Parnitzky Eszti (fehér-zöld), Holényi Jolán (fehér-sárga), Endrődy Helén (fehér), Finiczter Giza (fehér-rózsza), Biróczy Marianne (szürke), Skvór Irén (fehér-rózsza), Sieberth k. a. (rózsaszín), Vancsó Annuska, Adamovich Viola és Margit (v. kék), Takács Hermin, Marossi Margit (világosrózsaszín), stb. stb.

Sárka.

Egy kis meglepetés.

Végtárgyalás.

Az elnök (a vádlotthoz): Üljön nyugton, ne fészkelődjék!

A vádlott: De mikor ügyész úr ugy fixiroz.

Az elnök: Hallgasson! a közvádoló úr senkit sem szokott fixirozni.

Az elnök: Lépjen elő! Neve?

Rendkívüli közgyűlés.

Nyitraváros képviselő-testülete mult csütörtökön dr. Rudnay Sándor polgármester elnöklété alatt rendkívüli közgyűlést tartott, a melyre a képviselők szokatlan nagy számban jelentek meg. Az egyedüli tárgy, a Nyitrán építendő törvénykezési épület ügye.

A polgármester bejelentette, hogy arról értesült, hogy Sándor Géza kir. törvényszéki elnökhez az igazságügyi miniszter egy rendeletet intézett, mely szerint a miniszter Kiss István küldött miniszteri műszaki tanácsos előadásából azt vette ki, hogy a Nyitrán építeni tervezett törvényszéki palotának legalkalmasabb helye a tornóci ut mentén Rippa kertész és a vasuti állomás közti szántóföldek, egyuttal utasítja a miniszter a törvényszéki elnököt, hogy a szerződéseket az illető tulajdonosokkal azonnal kösse meg. A polgármester azonnal felismerte a veszélyt, hogy mily hátrány fenyegeti a város polgárait, azért hívta be sűrűszen ezen rendkívüli közgyűlést.

A képviselő-testület a miniszteri rendelet tartalmáról nagy sajnálattal értesült. A polgármester kifejti az eddig is ismert körülményeket, hogy a miniszter a várostól ingyen telket kér, mit a város megtagadott, mert ilyen nem rendelkezik. A miniszter ezután hozzájárulást kért, a mit a város szintén nem teljesíthetett, mert anyagi viszonyai ezt nem engedik meg. A miniszter pedig így a város sűrűszen előterjesztésére, hogy a törvénykezési palota a város belterületén épüljön, mit sem adott, hanem a városon kívül jól messze felépíttetni szándékozik, mi tudvalevő a város nagy megkárosításával jár.

A miniszter azon általános elvnek hódol, hogy minden város, mely valamit a kormány részéről el akar érni, az hozzá is járuljon, tehát Nyitrával sem tehet kivételt. A polgármester bejelenti továbbá, hogy a nyitrai ügyvédi kar értekezletet tartott, melynek eredménye egy hozzá benyújtott indítvány, mely szerint a város 50,000 koronával járuljon hozzá, ha a miniszter a palotát nem a kijelölt helyre, hanem a városon belül építi fel. Hasonló tárgyú indítványt nyújtott be a városi tanács, mely szerint a város csak azon esetben, ha a miniszter a város által megjelölendő helyre építi a palotát, 20,000 koronával hozzájárul.

Árpási a miniszter eljárását a városon nézve lealázónak találja, mert a kormány feladata nem lehet egy várost tönkre tenni, a mennyiben új városrészt teremteni céloz, midőn még elég hely van a belvárosban építkezésre. A vármegyének

sokkal hivatottabb szószólói vannak, kiknek alkalmuk és módjuk is lett volna a minisztert kellőképen a város helyzetéről meggyőzni, de ezek mitsem tettek, s valóban szegyenpír borítja el arcát, hogy nekünk ilyen képviselőink vannak. Árpási még aligha részesült ilyen általános tetzésben, mint jul. 5-én. Polgármester védelemben veszi a képviselőket, (kik távollétükkel tündököltek) hogy mindent megtettek amit tehettek; a minisztert országos elv vezérli.

Dr. Sztránszky visszatekint évtizedekre és látja, hogy a kormány semmit sem tett Nyitra város érdekeinek előmozdítására. Az által, hogy a törvényszéki épület oda ki a város legmesszebb vidékére felépíti, nemcsak a háztulajdonosokat és ügyvédekét sújtja, hanem tetemesen megkárosítja saját közegét, a bíróságot is, a mennyiben a város és a törvényszéki épület közti távolság miatt idejüket és pénzüket veszi el, mit a szerény fizetéses tisztviselők el nem viselhetnek, továbbá úgy mond mi nem könyörgünk most, hanem követelünk a minisztertől. Az igazságügyi kormány a nyitrai kir. törvényszéktől, mely az országban a legnagyobbak egyike, évek hosszú során át illetek és belyegdíjak fejében milliókat szedett be, és fog még beszélni, anélkül, hogy csak a legkisebb kedvezményben vagy előnyben részesítette volna a várost. A vármegye által az országgyűlésre küldött 11 képviselő kötelességét nem teljesítette; sem ők, sem a főispán befolyásait nem érvényesítették. Meg kell értetni a miniszterrel, hogy a város nem tűrheti a megaláztatást. A város mindig bebizonnyította áldozatkészségét, de csak az elviselhetőségig. Ha a törvénykezési épület oda ki épül, a hova azt a miniszter tervezi, a város kénytelen lesz a környéket kiköveztetni és csatornáztatni. (Közbekialtások: Nem tesszük!) De igenis meg fogják tenni, mert a kormány a köveztést a vámszedési jog lejártá után többé engedélyezni nem fogja, ha ki nem köveztik az utat.

A polgármester a főispán védelmére kel, kitől ma is kapott írásbeli utasítást, hogy az ügyet a miniszterelnök elé viszi. Dr. Bangha István a tanács javaslata mellett szól, de mert az a felajánlott 20,000 korona mégis csak csekélység, az ügyvédek által indítványozott 50,000 korona elfogadását pártolja. Indítványozza, hogy forduljon a város a vármegyéhez 50,000 korona hozzájárulás iránt, ezen nem út az oly nagy sebet, mint a városon, mert csak 1% pótdadó kivetése egy évre elegendő arra. Azután a vármegye is küldöttséget meneszzen a miniszterhez, mely együttesen a városával a miniszternél tisztelegjen.

A vádlott: Követséggel legyen mondva: Rindvich Áron.

Az elnök: Született?

A vádlott: Igen.

— Ne komédiázzon! Mikor született?

— A kiegyezéskor: 1867-ben.

— Ön mult évi augusztus hó 19-én este a „Szerb királyhoz“ címzett kávéházból egy idegen felöltőt vitt el.

— Föllebezek.

— Mi ellen?

— Kérem átoszággal: a nagyságos úr úgy beszél, mintha már minden be volna igazolva ellenem, következképpen biztosra veszem, hogy elítélnek, azért már előre fellebbezést jelentek be. (Derűtség.)

— Csendet kérek! Tehát ön tagadja, mintha a kérdéses felöltőt elvitte volna?

— Sőt ellenkezőleg beismerem.

— És mit hozhat fel mentségére?

— Hogy a felöltő az enyém volt.

— Kohn Számi felismerte benne az ő tulajdonát.

— Jaj kérem, ismerni kell a Kohn Számit. Minden szava hazugság.

— Kivel tudná bizonyítani, hogy az a felöltő az öné volt?

— Hát magával Kohn Számmal. Tessék csak szembesíteni velem.

Az elnök: Nos, Kohn Számi, mit szól a vádlott előadásához?

A panaszos: Hazudik, mintha nyomtatásból olvasná.

A vádlott: Mondd a szemembe!

A panaszos: Hát igenis a szemedbe mondom.

A vádlott: És ha szabad kérdezem hol vetted azt a kabátot?

Az elnök: Az nem tartozik önre!

A vádlott: Már hogyné tartoznék rám, Te-kintetes törvényszék! Bizonyítani tudom, hogy Kohn Számi a felöltőt a Krügel-féle vendéglőben lopta. Senki sem vette észre — csak én. Utána mentem s láttam a mint betért a „Szerb királyba“ egy pikkolóra. Na — mondom magamban — megtréfállak! És egy alkalmas pillanatban leemeltem a fogasról a kabátot. Megloptam a tolvajt, s azt hiszem nem vagyok büntethető. Mert a kabát igazi tulajdonosát nem én loptam meg, hanem Kohn Számi, ez pedig mint tolvaj nem panasz-kodhatik, mert hiszen ő nem károsodott.

A panaszos: Hazudik!

A vádlott: Mondd a szemembe!

A panaszos: Olyan alávaló vagy, hogy nem nézhetek a szemedbe.

Sándor Pál kívánja, hogy a küldöttségekhez a vármegye összes országgyűlési képviselői is csatlakozzanak. Az igazságügyminiszter pedig táviratilag kéresek fel, hogy rendeletét függeszse fel. Meg is szövegezte a küldendő táviratot, mely ekkép szól:

„Nyitra város képviselő-testülete megütközéssel értesült az igazságügyi kormány azon intézkedéséről, mely szerint az igazságügyi palota építése a városon kívül eszközöltetni határozatik. Hazafias, áldozatkész városi lakosság ingatlan vagyonának elértéktelenítésére irányult ezen *merénylet* ellen tiltakozunk, és kérjük ezen intézkedés felfüggesztését, egyúttal kijelentjük, hogy Nyitra város az igazságügyi palota építéséhez 50,000 koronával hozzájárulni hajlandó, a mennyiben az a város területén belül fog felépíttetni.”

Ezen szöveg nagy tetszést aratott.

Mérey Lajos az ügy illetén állását az utolsó órában másként nem jellemezheti, mint „szégyen és gyalázat”. Ha a miniszter szeszélye teljesül, akkor Ő Felsége a király nevében hozandó ítéletek a kutyapécér és a temető szomszédságában fognak elhangzani. A miniszter most megrugdálja a város polgárait; eddig jók voltunk, eddig mindig csak kedvükben jártunk, de ezentúl ez másként lesz. Az igazságügyi palota a miniszter terve szerint kint messze, távol a város központjától lesz, tovább mint a gőzmalom és más ipartelepek, távolabb lesz, mint a honvéd-laktanya és távolabb, mint a méntelep, sőt messzebb, mint a temető. Indítványozza, menesztessék egy küldöttség a főispánhoz és kérje meg őt, hogy éljen a köztörvényhatósági törvény 46. §-ában adta jogával és hirdessen rendkívüli közgyűlést, s onnan küldje ki a küldöttséget az igazságügyi miniszterhez, mely a miniszterelnökhöz is forduljon, hogy ezen ügy a minisztertanács elé kerüljön. Az igazságügyminiszter pedig, a mint köznyelven mondani szokás, a feje tetejére is állhat, de a törvénykezési palotát nem fogja oda építeni, a hová ő akarja, van a városnak száz módja is azt megakadályozni. Bárcsak egyesülnének a háztulajdonosok és közös akarral, bár némi anyagi kárral is, elhatároznák, hogy semmiféle törvénykezési közegnek, akár bíró, akár szolga vagy börtönőr, házaikban lakást nem adnak; mit cselekednék a miniszter akkor?

Óhajtja, hogy az említett küldöttségben a társadalom minden osztálya legyen képviselve, hogy ne mondják, hogy csak ügyvédek és keres-

Az elnök: (Felmutatja a bűnjelként őrzött felöltöt.)

A védő: Nini ni! Hiszen ez az én felöltöm! Tekintetes királyi törvényszék! Kérem a tárgyalás elnapolását s Kohn Számi ellen a bűvádi vizsgálat megindítását.

A vádlott: Gratulálok önnek, ügyvéd úr! Ennél szebb eredményt egy védő sem mutathat fel!

A törvényszék a tárgyalást elnapolta.

Gutius.

Sziporkák.

A bizalmatlanság netovábbja.

Az öreg erdész ugyancsak nagy füllentő. — Már az igaz, én már az ellenkezőjét sem hiszem el annak, a mit az mond.

Modern háziasszony.

No hallod asszony, hiszen te nagyon sok vendéget hívtál meg. — De kérlek, Artur, meg kellett hívnom mindenkit, aki az estélyre kölcsönadta holmiját.

Nagy birodalom.

A duodezfejedelem így szól külügyminiszteréhez. Milyen különös szag tölti be országomat? — Miniszter: A szomszéd államban, felséges uram, kávéporkolnak.

kedők vesznek részt benne, hanem a megyés püspöktől minden osztály csatlakozzék hozzá.

Dr. Sztránszky nem akar dissonantiát előidézni, visszavonja indítványát. Így a városi tanács indítványa dr. Bangha módosítványával egyhangulag lett elfogadva, ugyszintén a többi javaslat is. Az 50,000 korona hozzájárulás tárgyalásán megejtett névszerinti szavazás szintén egyhangú volt.

Ujdonságok.

Azon t. olvasóinkat, kiknek előfizetésök a jelen évnegyeddél lejár, nemkülönböztetve azokat is, akik előző évnegyeddél is hátralekban vannak, tisztelettel felkérjük, hogy előfizetéseiket megújítani, illetve hátralekkaikat kiegyenlíteni sziveskedjenek, nehogy a lap küldésében fenakadás történjék. A „Nyitramegyei Szemle” kiadóhivatala.

Bende Imre nyitrai püspök ur ő méltósága f. hó 7-én, szombaton, nyári tartózkodásra Radosnára utazott, s valószínűleg csak augusztus közepén tér vissza székhelyére.

Apponyi Lajos gr. udvarnagy ő exciája fia, Henrik gróf, július 5-én tette le a nyitrai főgimnázium küldöttsége előtt a VI. osztálybeli vizsgálatot jeles eredménnyel Nagy-Apponyiban, hová az igazgató, valamint a tanári kar Nyitráról kirándult.

Személyi hírek. Özv. gr. Eszterházy Istvánné szül. Jeszenák bárónő hosszabb üdülésre Póstyénbe érkezett.

Egyházmegyei hírek. Hátrik János drietomai plebános megválasztott kerületi titkárrá, Czeizel György, trencsényi leányiskolai igazgató és hitoktató, jeles eredménnyel tette le a plebánosi vizsgát. Segédlelkési minőségben át-helyeztetettek: Quapil Tivadar Zay-Ugróceról Kaszszára, Krasznányszky János Ocsadnicáról Alsó-Hricsóra, Markovics Kelemen Nagy-Bittséről Rakovára, Jancsovics István Zliechórol Felső-Makóra, Szlauka Károly Felső-Szúcsról Nagy-Bittsére, Misik Károly Cserneről Ocsadnicára és Kmetykó Károly Bolessórol Felső-Szúcsra. Az ujmisések pedig kápláni minőségben kiküldettek: Bezák József Roszinára, Bezák István Bélapatakára (Valaszka-Bela), Chilkó Pál Zliechóra, Cserenyey István Nagy-Chlivénbe és Ochaba Pál Zay-Ugrócerára.

Kinevezés. Tocsek Jenő nyitrai kir. adótiszt, a somorjai kir. adóhivatalhoz ellenőrré nevezetett ki.

Halálozás. Petrikovits Mátyás, megyei alszámvevő július 1-én a halotti szentségek ajtatatos felvétele után Cabajon meghalt. A megboldogult azelőtt Holicson, Galgócon és Tornócon hosszú éveken mint szolgabíró működött. Teme-tése július hó 3-án ment végbe. A temetést a csá-pori esperes-plebános dr. Pullmanu János végezte Kmetykó Pál és dr. Turzó Ferenc főgimnáziumi tanárok segédlete mellett. A vármegyei tisztikar részéről Markhot Gyula alispán, dr. Gyürky Géza megyei tiszti ügyész, Pazsiczky József főszámvevő, Géczy József tb. főszámvevő, Sinkovics Károly főpénztárnok és Kozmovszky Ödön ellenőr voltak jelen. A cabaji önk. tűzoltók képezték a díször-seget. Béke poraira!

A nyitrai papnövendékek közé a jul. 3-án tartott konkurzuson a következők vétettek fel: 5-ik osztályra Kolos József, Markó Rezső, Stevula Márton, Szöllősy István (a nyitrai); Gyurják Ignác (a privigyei); Gasparec István, Gyulik József (a zsolnai); Ballon Lajos (a tren-csényi); Platthy Imre (a selmecbányai) és 6-ik osztályra Tárgyik Géza a nagyszombati gimnáziumból. 34-en konkuráltak.

Érdekes fogadás. Csepreghy honvéd-főhadnagy mult szerdán fogadott két tisztársával, hogy a Nyitra folyót teljes tiszti felszerelésben kétszer ide-oda átussza. A fogadást tett követte.

A hadnagy kardosan, köpenyegestül a Gisser-féle fürdő mellett a folyóba ugrott és azt pihenés nélkül kétszer oda és kétszer vissza átúszta, ráadásul pedig még több úszási mutatványt produkált. Csepreghy mint halljuk, hajlandó teljes le-génységi felszerelésben, és pedig fegyverrel, elő-írás szerint pakkolt hátbőrönddel, éles töltésekkel telerakott tölténytáskákkal, 2 főzőedényvel, ásó-val stb. körülbelül 35 kilogramnyi teherrel meg-rakva a Nyitrát többször átúszni.

Dr. Tóth Károly kitüntetése. A nyitrai kath. kör választmánya tudvalevőleg jegyzőkönyvi üdvözlötlet küldött, páratlan tevékenységű tagtársának, dr. Tóth Károly megyei tb. főorvos urnak. Ezen üdvözlötletre a kitüntetett így válaszolt:

A nyitrai kath. kör. tekintetes választmányának Nyitrán.

Ó szentsége a róm. pápa kitüntetése alkalmából jegyzőkönyvileg voltak kegyesek örö-müknek kifejezést adni, és egy küldöttség által ezen jegyzőkönyv kivonatát csekélységemnek átadni.

Ezen kitüntető figyelmükért, midőn há-lás köszönetemet nyilvánítom, el nem mulasztha-tom kijelenteni, hogy ő szentsége kitüntetése nemcsak nekem szól, nemcsak engem illet, hanem illeti és szól mindazon kath. kör tagjai-nak, a kik a hitélet és vallásosság magasztos eszméinek emelése és terjesztése által az édes haza morális alapzatának szilárdítására közre-működtek és közreműködnek.

Mert ne higye ám uraim senki, hogy még a szikla-szilárd alapzat is nem szenved, ha tartós áramlat káros befolyása alatt áll; tatarozni, gondozni kell biz azt, ha azt akar-juk, hogy az ár alá ne mossa. És én a nyitrai kath. kör tagjaiban oly munkatársakat látok, a kik a hitélet emelése és a vallásosság ma-gasztos eszméinek terjesztése és megvalósítá-sával a közjólétet ápolják és előmozdítják és édes hazánk morális alapját szilárdítják.

Sokakat tart vissza az álszemérem és emberi tekintetek egész halmaza, a nemes ha-zafias egyházunk és hazánkra egyiránt üdvöz együttes működéstől, de a jéggyűrű, melylyel körül voltunk eddig véve, lassacskán olvadozni kezd és igazunk ellenálthatlan erővel tör előre. Azért ne csüggedjünk, merítsünk erőt azon ki-tüntetésből is, a mely csekélységemre van ugyan cimezve, de tulajdonkép azon szent ügynek szól, melynek egytől egyig elszánt harcosai vagyunk.

Még egyszer megköszönve kitüntető áti-ratukat, a legszíveleesebben üdvözli jóban és rosszban egyenlőképen osztozó

Ürmény, 1900. június 27-én

bajtársuk

Dr. Tóth Károly.

Tandijmentesség. A kik a Szántó-féle nyitrai polgári iskolában a tandijmentesség ked-vezményében részesülni akarnak, ebbeli kérvé-nyüket legkésőbb f. évi augusztus hó 15-éig ad-ják be Nyitra város tanácsához. *Az igazgatóság.*

Szesztermelő tanfolyam. A Nyitra-megyei Gazdasági Egyesület a földmivelésügyi miniszter anyagi támogatása mellett a f. év őszén Nyitrán rendezendő szesztermelő tanfolyam je-lentkezési határideje juli hó 15-én lejár. Az utána jelentkezők már fel nem vétetnek. Jelent-kezni lehet a Nyitramegyei Gazdasági Egyesület titkáranál Nyitrán. Felvétetnek mezőgazdasági szeszgyárvezetők és szeszgyártulajdonosok, kik a szeszgyártás terén szerzett újabb tapasztalatokkal megismerkedni akarnak.

Érettségi vizsga Nyitrán. Lapunk előző számában jelentettük, hogy a nyitrai fő-gimnáziumban az érettségi vizsgálatok nem, mint rendesen, a Pozsony tankerületi főigazgató elnö-klete alatt, hanem ennek távollétében dr. Czobor Béla egyet. tanár előtt tartattak. Az érettségi eredménye csak lapunk zárta után lön kihirdetve, ennél fogva arról most számolunk be. Jelentkeztek

33-an. Szóbelire bocsáttatott 33. Ebből sikerrel állotta ki a vizsgálatot 29. Egy évre visszautasított 1, három hónapra 3. Jelesen érettek: Adamecz Ferenc, Filkorn Jenő, Kürth Alfréd, Székács János. Jól érettek: Fabuss Béla, Faith Fülöp, Formánek Náador, Fricz Lipót, Hecht Albert, Pfaufeder Manó, Thuróczy Tibor, Tvrdy Árpád; a többiek pedig egyszerűen érettek.

Nyári multság. A helybeli ipartestület e hó 1-én a Szigeten rendezett egy nagyszabású nyári multságot, mely nagyobb látogatottságot érdemelt volna a nem iparosok részéről. A rendőr-kapitány figyelmen kívül hagyta, hogy jóllehet ezen napra zeneengedélyt adott az ipartestületnek, ugyanazon napra a Toifel-kert bérlelének katonai hangversenyre adott engedélyt, mi által a mulatni szerető közönség aránytalanul megoszlott és az ipartestület által kitűzött jótékony cél tetemesen megkárosult. A multság különben sikerültnek mondható. A kőművesek multságán közreműködött mocsonoki cigánybanda szabatos játéka, szerény modora és rövid pauzái által annyira megnyerte az itteni közönség tetszését, hogy ezen alkalommal is játszott tánc alá, de ekkor a hallgató közönség a városliget egy részébe elhelyezve képzeltette magát, mert míg a banda egyik része a pavillonban csárdást húzott, addig a belső táncsteremből kihallatszottak egy keringő bűvös hangjai. A délután folyamán a helybeli zeneegylet zenekara szokás szerint dícséretes módon koncertizott. — A multság sikeréhez felülfizetésekkel hozzájárultak: Szurmay József 4 koronával, Egy iparos, Bacsa János és Hanusz Antal 3—3 koronával, Venczel János, Sulgan Endre, Csernyák József, Duboviczky Imre, Neugebauer Náador és Steiger Antal 2—2 koronával, Hevera János, Pázmándi József, Weigl Antal, Novotny Vilmos, Juhari Károly, Furda Károly és Rippa József 1—1 koronával. Arnold Róbert a zászló-alapra külön 20 koronát adományozni sziveskedett. Fogadják e nemeslelkű adakozók az ipartestületi előjárásának hálás köszönetét. A rendezett tanmultság tisztán minden kiadás fedezése után 82 koronát jövedelmezett. — Végül kötelességünknek ismerjük a hölgyeknek a jux-tárgyak eladásánál tanúsított kitartó fáradozásukért, valamint Rippa Gotlieb kertész urnak az általa adományozott remek csokrokért szives köszönetünket nyilvánítani. *Az ipartestület előjárása.*

Szerencsés esés. Mult vasárnap délután Schvacho János nevű 10 éves fiu a felsővárosi káptalani házak egyikének kertjében időzött és a kertet beszegő bástyafalról a bástya alatt álló pajtasoknak virágokat szórt, midőn egyszerre szédülést érzett, az egysülv elvesztette és a 16 méter mélységbe zuhant. Istennek különös órangyala őrködött a fiu élete felett, mert a fiunak a vár-alja-utcai 18. számú ház udvarába érve, még haja szála sem görbült meg.

Szegélyezett templomok. A nyitrai oltáregylet a jelen évben az egyházmegyei szegényebb templomok között a következő tárgyakat osztotta ki:

1. A nyitrai Szent-Ferencrendiek templomának: 1 fehér vecsernye palástot, 1 pár ministráns öltözetet karinggel, 2 dupla stólat, 1 ciborium köpenyket, 12 kehelykendőt, 6 corporale-t, 4 vállkendőt.
2. A nemes-kottesői plebánia templomnak: 1 fehér misemondó ruhát, 1 szentség-velumot, 2 zászlót.
3. A nyitravármegyei kórház kápolnájának: 1 vörös himzett misemondó ruhát, 1 szekrényt templomi ruhákra.
4. A nyitrai püspöki menház kápolnájának: 1 fehér himzett misemondó ruhát.
5. A rovnei plebánia templomnak: 1 ünnepi fehér himzett misemondó ruhát, 2 dupla stólat.
6. A pruszkai plebánia templomnak: 3 oltárterítőt.

7. A misseni plebánia templomnak: 1 albat, 4 oltárterítőt, 2 vállkendőt, 1 karinget, 3 corporale-t, 6 kehelykendőt, 1 beteglátogatási táskát.

8. A mocsonoki sz. kereszt-kápolnának: 1 fekete misemondó ruhát, 1 albat, 1 miseing-övet, 2 vállkendőt, 2 corporale-t, 4 kehelykendőt.

9. Az uj-krásznói plebánia templomnak: 1 fekete vecsernye palástot, 1 ciborium köpenyket, 4 vállkendőt, 3 corporale-t, 3 kehelykendőt, 2 albat, 1 karinget.

10. A lednici plebánia templomnak: 1 zöld misemondó ruhát, 6 corporale-t, 2 oltárpárnát, 1 pár ministráns öltözetet karinggel.

11. A tókés-ujfalusi plebánia templomnak: 1 vörös ünnepi misemondó ruhát.

12. A bossácai plebánia templomnak: 1 vörös misemondó ruhát, 2 albat, 4 vállkendőt, 4 kehelykendőt, 1 kettős stólat, 1 ciborium köpenyket, 1 füstölőt.

13. A rakovai plebánia templomnak: 2 oltárterítőt, 2 albat, 1 zöld misemondó ruhát, 2 oltárpárnát, 1 pár ministráns öltözetet karinggel.

14. Az ochodncai plebánia templomnak: 1 fehér ünnepi misemondó ruhát, 1 antependiumot, 2 db. kétkarú gyertyatartót, 1 albat.

15. A felső-vadicsói plebánia templomnak: 1 viola vecsernyepalástot, 1 db. kettős stólat, 1 pár fekete ministráns öltözetet karinggel.

16. Az alsó-köröskényi plebánia templomnak: 1 sekrestyés öltözetet karinggel, 1 pár ministráns öltözetet karinggel.

Összesen 2096 korona értékben.

A nyitramegyei központi hitel-szövetkezet, mely egyttal az O. K. H. nyitrai képviselősege, Mezey Gyula alelnök elnöklése mellett a f. június hó 28-án tartotta Nyitra évi rendes közgyűlését. Meskó Pál ügyvezető igazgató által előterjesztett mérleg a következő adatokat mutatja a mult üzletévre vonatkozólag: befizetett üzletrészek 39,833 korona, takarékbetétek 32,446 kor. 84 fillér, váltó-tárca 71,777 kor. 14 fillér. Az igazgatóság a nyereség felosztására nézve következőleg határozott: a teljesen befizetett üzletrészekre kifizetetik $\frac{1}{2}$ évi 5%-os osztalék, 950 kor., 399 kor. 10 fill. a tartalék-alaphoz csatoltatik, 133 kor. 14 fill. ig. számlára iratik. A közgyűlés a tisztviselőknél önzetlenül díjmentesen teljesített fáradozásaiért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Az osztalék a szelvények bemutatása mellett Freund Gyula pénztáros által július 6-tól kezdve kifizetetik.

A nyitrai kath. főgymn. szegénysorsu tanulónak ruhaalapítványára a legutóbbi június 17-iki kimutatás óta adakoztak: Szabó Samu dr. ügyvéd Nyitra 5 korona, Malatinszky József apátkanonok Nyitra 20 kor., Tagányi Alajos plebános Vittenc 2 kor., Bernáth Győző körjegyző Csornok 5 kor., Juhász Pál dr. közalapítványi kir. ügyész Budapest 10 kor., Hervert Vilmos orvos Érsekújvár 10 kor., Blunár János segédlelkész Rajec (másodizben) 5 kor., Szabó Sándor hírlapíró Budapest 5 kor., A nyitrai főgimnáziumban 1900. évben érettségét tett ifjak 33 kor., B. tanuló birsága 20 fillér. Összesen 95 kor. 20 fill. A legutóbb kimutatott 1731 kor. 52 koronával együtt 1826 korona 72 fillér. Nyitra, 1900. évi július hó 6-án. *Petrovics László*, biz. pénztárnok.

A nyitrai légszeszgyárnál fontos újítást hoztak be. Más városokban ugyanis a tapasztalás azt mutatja, hogy a lakosságnak nagy része ezt a kellemes és előnyös világitást nyomokban igénybe veszi, mihielyt a bevezetési költség dolgában könnyítést kap. Az itteni vállalat a gázárakat már tavai lényegesen leszállította, most pedig a fenti irányban arra tökélt el magát, hogy kívánságra nemcsak a bevezetést eszközli, de a világitási és egyéb készülékeket is olyan módozatok mellett szállítja, hogy a fogyasztó a beruházott tőke után bér címén mérsékelt kamatot fizet, vagy pedig az egész berendezést részletfizetések által tulajdonul megszerzi. Ugyanilyen feltételek mellett fűtés, főzés és vasalás céljaira szolgáló bevezetések és berendezések eszközöltet-

nek. A bér- és részletfizetés a gázszámlákkal egyidejűleg havonként szedetik be, a fogyasztó tehát a csekély többletkiadást meg sem érzi, és minden beruházás nélkül kényelmes világitáshoz jut. A nyári idény a bevezetésekre a legalkalmasabb lévén, időszerűnek találtuk a t. közönség figyelmét erre az újításra irányítani.

A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület az idén Zólyomban, a Felvidék ez örvedetesen fejlődő és magyarosodó városában tartja közgyűlését. A város polgársága máris nagyban készülődik, hogy méltóan fogadhassa vendégeit. A képviselőtestület, Skrovina Mátyás polgármester elnökle alatt, egy nagy rendező-bizottsággá alakult, külön-külön albizottságokkal, az ünnep rendezésre, a beszállásolásra, a város díszítésre és a vigalmakra. Zólyom városa meg fogja hívni a közgyűlésre a kormány összes tagjait, az államtitkárokat, a vármegye országgyűlési képviselőit és a fővárosi sajtót.

A tornóci önk. tűzoltó-egyesület fennállásának 25-ik évfordulója alkalmából ma, július hó 8-án, Tornócon táncvigalommal összekötött ünnepséget rendez. Az ünnepség sorrendje: 1. Hálaadó isteni tisztelet reggel 9 órakor. 2. Diszkozyűlés. (Programmja: elnöki megnyitó; — az egyesület története, előadja Sötér Ferenc; érmek kiosztása; zárzó.) 3. Déli 12 órakor közös ebéd Stöger vendéglőjében. 4. D. u. 4 órakor a tűzoltók felvonulása disz-gyakorlatra a templom előtti tere. Ezt követi: 5. A népünnep változatos programmal (versenyfutás 1 nagyobb és 6 kisebb díjjal, pózna-mászás, zsák-futás, lepény-evés stb. 6. Táncmultság Stöger udvari helyiségében. Belépti díj személyenként 1 korona.

Viharagyú Galgócon. Miután Galgócon a szőlőszet igen fontos termelési ág, és miután ott a szőlőtermés jégverések által igen gyakran megsemmisítettetik, a Nyitramegyei Gazdasági Egyesület a viharagyúval való bánásmódot, s a jégfelhőket eloszlató viharagyú hasznát a galgóczi szőlőtermelőkkel megismertetni szándékozik. A viharagyú bemutatása Galgócon a folyó hó 8-án, vasárnap délután 3 $\frac{1}{2}$ órakor fog megtartani. A kik tehát ezen ágyúkat megismerni akarják, jelenjenek meg ezen időben Galgócon. A bemutatás helye a városházán tudható meg.

Öngyilkosság. Nyitra-Kolos községből írják lapunknak, hogy Valuch János ottani kőműves legény nyilván egyéb munka hiányában, június hó 23-án, apjának löherét segített kaszálni a szántóföldön. Szorgoskodása közben ketté törött a kaszája, mire az öreg figyelmeztette, siessen haza s hozzon egy másik kaszát, hogy a löherét estig lekaszálhassák. A fiu engedelmeskedett, s haza ment. Anyja, ki igen házsártos asszony hírében áll, nem hagyhatta szó nélkül a dolgot, s szidalmakkal illette hazatérő fiát. Ez a meg nem érdemlett korholást annyira szívére vette, hogy főbe lőtte magát.

A F. M. K. E. intézményei Barsban, Turócbán és Árvában. A F. M. K. E. titkára legutóbb ismét három megyében vizsgálta meg az egyesület intézményeit. Barsban három óvodája van az egyesületnek: az oszlányi, az ujbányai és a zsarnócai. Az oszlányit és ujbányait maga a megyei központ látja el, a zsarnócait pedig a garam-szent-keresztii járási választmány. Igen élénken működik a lévai városi választmány is, mely tizenegy szomszédos község gyermek nevelését és iskoláztatását ellenőrzi. A A tagdíjhátralékokat ujabban erélyesen hajtja be a megyei választmány új pénztárosa. Turócbán épenséggel nem oly vigasztalan a helyzet, amint azt országszerte hiszik. A magyar elem Turóc-Szt.-Mártonban erősen szaporodik. A F. M. K. E. megyei választmánya, ifj. Justh György főispán vezetése mellett, élénk tevékenységet fejt ki. Óvodája Znió-Váralján máris szép eredményeket tud felmutatni a magyar nyelv tanításában. Árvában már kisebb a F. M. K. E. iránt a társá-

dalom érdeklődése. A tagok nem fizetik hátralékaikat s új tagok alig iratkoznak be. Óvodáink ellenben nagy szolgálatot tesznek a magyarosítás terén. A turdossini óvodát a szatmári Szt. Vince apácák hazafias szellemben vezetik. A gyermekek többé-kevésbé, de mindannyian beszélnek magyarul. Jól megfelelnek hivatásuknak a némesztói és trsztenai óvodák is. Utóbbi a hatóság, épen a titkár jelenlétében, négy hétre bezárta, mert a városban egy difteritisz eset fordult elő, s a gyermek meg is halt. Clair Vilmos titkár a jövő héten Liptó és Szepes megyékben tesz látogatást, majd Zólyomba utazik, hogy a város képviselőtestületéből alakult rendező bizottságnak, a közgyűlés előkészítésében segítségére legyen.

Szörnyű esetről irnak nekünk Vág-sellyéről. A multkori országos vásár alkalmával Kiss Lőrinc és Kiss Ferenc földműves gazdák kissé garázdálkodtak, egy arra kerülő csendőrdőzárát indítatva érezte magát Kiss Lőrincet le tartóztatni. Kiss Ferenc öcsesét kiszabadítandó a csendőrök kezeiből, ellenszegült az elfogatásnak. A csendőr, hogy az illetéktelenül beavatkozótól szabaduljon, szuronyával leszúrta Kiss Ferencet, ki rögtön ott a helyen meg is halt.

Hernyók által feltartóztatott vonat. Sennheim mellett, Felső-Elzászban, olyan esemény fordult elő, mely párját ritkítja a vicinálisok nem egyszer megszólalt életében. Amerikában a bivaly-csordák megállították már ismételtten a Pacific híres gyorsvonatait, de hogy hernyók állítsák meg a vasutat, arra már a legkormosabb kávémasina is izzó vörösre pirul. Ez a híres hernyó nem is tulajdonképpen hernyó, hanem az ugynevezett „ezerláb“ (Julus terrestris), mely 3—4 centiméter hosszú s több mint 100 lába van, minek következtében nagyobb biztonság kedvéért ezerlábúknak hívja a nép. Ezt a csunya állatkát néha a tisztátalanul tartott lakásokban is találni, s átmenetet képez a rákfélék és a rovarok között. Sennheim állomásnál a kövek között millió, sőt milliárd számban tenyészik e rovar és egy este egy kilométernyi hosszúságban lepte el a vasuti vágányokat egész öt centiméternyi vastagságban, úgy hogy egy tehervonatot ketté kellett szakítani, s csak úgy voltak képesek betuszkolni az állomásra.

Trencsénvármegye tanítótestülete f. hó 3-án tartotta évi nagy gyűlését Tr-Teplicen. E gyűlés valóban nevezhető nagynak, mert nemcsak nagy számmal jelentek meg a tanítók, tanítónők s a tanügy jó barátai, hanem nagy volt a lelkesedés mindnyájok részéről, mit — eltekintve egyebektől — az is bizonyít, hogy a megye legfelreesebb helyeiről is örömmel jelentek meg a gyűlésen. A község elöljárósága jól tudta, mily feladatot végez a tanítói kar a haza érdekében, azért nem is mulasztott el semmit, ami a vendégszerető s ünnepélyes fogadtatáshoz szükséges. — A gyűlést megelőzte Veni sancte s énekes sz.-mise assistentiával, melyet Mihálik József egyházi főtanfelügyelő celebrált. 10 órakor kezdődött a gyűlés a nagy gyógyteremben és d. u. 4 óráig tartott s 12 pontból állott. A gyűlést Bocsek György elnök nyitotta meg szép beszéddel, melyben rámutatott a tanítók fárasztó munkájára s szemük elé állította a nagy közönség rokonszenvét s elismerését, valamint az Isten és a haza eszméjét, a mely két eszme erőt, kedvet s kitartást nyújt a tanítóknak működésük folytatására. Majd következtek a javaslatok és felolvasások, melyek egyikét Pfeiffer J. k. a., zsolnai óvónő „A kisdédóvársról“ c. értekezését szép virágsokorral jutalmazták meg. A gyűlést társasébed követte, melyen vagy 200-an vettek részt. Toasztokban nem volt hiány, szónok elég volt. Elsőnek szólalt föl Mihálik J. egyházi főtanfelügyelő, aki a királyra, ngos Kosztka kir. tanfelügyelő Wlassics miniszterre, Nevorai a püspök úrra, Kúzy a főispánra, Bocsek Kosztka kir. tanfelügyelőre ürtette ki poharát; Moncsek ta-

nító Mihálik e. tanfelügyelő fáradságát nem ismerő s szeretetteljes működését méltatta; majd Mihálik a tanítótestületre, Mátray a község vendégszerető elöljáróságára, de különösen a tanítók imponáns fogadtatását eszközölő Ferényi körjegyzőre, Haray a jelenvolt Rakovszky trencsényi képviselőre, Rakovszky és Ferényi a tanítótestületre s végül Kosztka Ferényire mondtak igen szép köszöntőket. (Már az igaz nálunk tósztok nélkül nem lehet el a világ. Lám itt is jóval hosszabb szövegben referálnak a tósztokról, mint a gyűlés többi komoly tárgyairól. Szerk.) Ebéd után volt sikerült tombola és alkalmoszerű színelőadás, melyben csak egyet lehet sajnálni, t. i. hogy német volt. Este 8 órakor volt hangverseny, melyen különösen Sztraka Béla kasszai ktanító tünt művésziesen előadott magyar népdalokkal. A hangversenyt táncmulatság követte, a mely reggelig tartott. — A tombola s a hangverseny jövedelme a „Tanítók háza“-ra fordítottatik, amely celra ez alkalommal a tanügy barátaitól is igen szép összegek folytak be. h. H. G.

Kneippiánium Nyitrán. Zobor hegyünk természeti szépsége minden idegennek feltűnik. Azt a fővárosi orvosok nyilatkozatai is bizonyítják, de különösen el van ragadtatva Bécs híres tanára dr. Schrötter, kinek állítása szerint a Zobor hegynek oly felséges levegője van, és annyi gyógyító erővel bír, hogy elsőrangú természetes klimatikus gyógyhelynek tekinthető. Ha ott megfelelő lakások volnának, ő lenne az első, ki betegeit mind Zoborra küldené. A tanár nyilatkozatából kifolyólag Mitterbauer Ferenc, a ki Wörishofenben még Kneipp életében az öntözéseket és pakkolásokat tanulta s onnan bizonyítványt hozott, az urivölgyben két év előtt egész szerényen kezdte a Kneipp-gyógymódot alkalmazni és ma látjuk, hogy az az ember minden reklám nélkül annyira hozta, hogy most a saját szőlőjében egy szolidan épült Kneippiániumot állított fel, mely minden igényeknek megfelel. Ebből látjuk, hogy dr. Schrötter tanárnak mondása közeledik a megvalósulás felé és előbb-utóbb a Zobor hegy önmagától klimatikus gyógyhelyé lesz, mi által Nyitra város számos idegen látogatására számíthat.

Új telefon-előfizetők. A Zoboron ismét két új előfizető lett bekapcsolva a nyitrai telefon hálózatba és pedig Stein Salamon 76. és Juhász Sándor 78. szám. Legújabbán Árpási Imre zobori nyaralójába is bevezették a telefont, de még nincsen bekapcsolva.

Monstre tárgyalás cím alatt megirtuk előző számunkban, hogy nincs kizárva, miszeint a farkasdi jegyző a régi vágányba visszakérülhet. Most úgy informálnak, hogy ott újabb vádakat gyűjtöttek egybe ellene és személyesen e hó 3-án az elöljárók benyújtották az alispáni hivatalnak. Szóval ott teljes meghasonlás történt, s a farkasdiak minden áron oda hatnak, hogy új jegyzőt kapjanak. Sok incidens játszódik le a még mindég folyamatban levő póttárgyaláson is. A felek vallanak mint a karika-csapás, a jegyző meg tagad s ennek jövőjébe ki tudna belátni?

Mulatság a „Tanítók háza“ javára. A r. kath. tanügy 900 éves fennállását megünneplő seilylei kerületi r. kath. tanítói kör gyűlése alkalmából, a vágsellyei r. k. tantestület és a vágsellyei ifjuság július hó 5-en Vágsellyén a Vág folyó partján a „Nagy-rév“ melletti fűzesben a „Tanítók háza“ javára zártkörű nyári táncmulatságot rendezett.

Néppárti gyűlés Rajecen. A zsolnara-jeci választó-kerület igaz, hű néppárti polgárai a következő választásokon diadalra kívánják juttatni a néppárt szent ügyét; azért tisztelettel meghívják kerületük minden községét, hogy a kies fekvésű Rajecen 1900. évi július hó 15-én, vasárnapon, délután 5 órakor tartandó néppárti népgyűlésen teljes számmal résztvenni sziveskedjenek: A tárgysorozat a következő: 1. Elnöki megnyitó. Tartja: Zmeskál Zoltán nagybirtokos, orsz. képviselő. 2. A szövetzetesi ügyről. Tartja: Sztesszkal József, esp. 3. A néppárt gazdasági programjáról. Tartja: Krupecz Rezső földbirtokos. 4. Az egyházpolitikai törvényekről. Tartja: Juriss Mihály t. kanonok, orsz. képviselő. 5. El-

nöki zárszó. Rajecen, 1900. július hó 2-án. A rendezőség.

Tüzeset. F. hó 3-án nagy tűz pusztított Krakován községben. A tűz reggeli 8 órakor ütött ki, a melynek rövid fél óra alatt 13 ház esett áldozatul. A krakováni jól fegyelmezett tűzoltóknak köszönhető, hogy a tűz a plebánia épületnél lokalizálható volt, különben az egész község elégett volna a nagy szélben. A kár 10,000 korona, melyből 6500 koronára biztosítás által fedezhető. A tűz valószínűleg gondatlanságból keletkezett.

A legnagyobb egyházmegyék. A jelesen szerkesztett „Pressburger Tagblatt“ kath. lapban olvassuk, hogy a világon 23 olyan egyházmegye van, melyben 1 milliónál több a katolikusok száma, 6-ban van 2 milliónál több, s végül egy, a párisi 3 millió katolikust számlál. A miliomosok ezek: Angola (Portugal), Münster (Westfália), Freiburg (Baden) *Brünn*, Trier, (Rajnai tartom.) Compostella (Spanyolország), Paderborn (Westfália); 1.100,000-en felül: Budweis (Csehország), Sant Jago (Chile) *Zágráb*, Posen Gnesen (Porosz-Leugyelország), *Esztergom* (1.245,000 ?), Lyon 1.350,000, Guatamala (Dél-Amerika) 1.387,000, *Königgratz* (Csehország) 1.481,000, *Leitmeritz* (Csehország) 1.501,000, S. Trinita (Argentina) 1.573,000, Cambrai (Franciaország) 1.603,600, *Olmütz* (Morvaország) 1.702,000, San Pedro sul Rio Grande (Brasília) 1.850,000, S. Paolo (Brasília) 1.900,000, Olinda (Brasília) 1.900,000, *Bécs* 2.100,000, Boroszló (Poroszország) 2.819,000 s végül Paris 3 millió lakossal. — Ehez ellentétül hozzátehetjük, hogy a portói egyházmegye (Olaszország) csak 4,600 lelket számlál. Sőt Ausztriában is vannak szokatlan kis egyházmegyék; ilyen pl. a cattaroi (Dalmácia), mely csak 12,000 lakost számlál, sőt a lemergi örmény kath. érsekség híveinek száma csupán 4500.

Iskolai értesítők.

A nyitrai kath. felsőbb leányiskola értesítőjét dr. Dudek János helyettes-igazgató adta ki. Az intézet az irgalmas testvérek vezetése alatt áll és jöllehet csak rövid néhány évi multra tekinthet vissza, évről-évre erősödik jelentőségében, mint az északnyugat-magyarországi növevelés egyik legfontosabb emporiuma. A tanintézethez beosztott és tanítással foglalkozó irgalmas testvérek egytől-egyig okleveles felsőbb leányiskolai tanítónők, mért is még a mult évben az intézet véglegesen elnyerte a nyilvánossági jogot. Az értesítő dr. Dudek János h. igazgató egy „Magyarország 900 év előtt“ című alapos készütséggel megirt történeti rajzzal kezdődik, ami a jubilaris esztendőben felette alkalmoszerű tanulmány. Az intézetbe beiratkozott 156 növendék, köztök 153 katolikus, 3 izraelita. Ezekből volt 75 helybeli, 52 nyitramegyei, 26 más megyei, 3 más országi. Minden tantárgyból kitünő 11, átlag kitünő 20, átlag jeles 28, átlag jó eredményyel 45, átlag elégséges eredményyel 25, egy tantárgyból elégtelen 3, több tantárgyból elégtelen 10. — Jövő isk. évre a felvétel szept. 1—4. közt történik. Felvételi díj I—III. oszt. 8 kor., IV—VI. o. 10 kor., tandíj egész évre 40 kor. A jótékonsági rovatban Vagner József apátkanonok ur 1000 koronával, Markovics János, dr. Franciscy Lajos, Huszár István, dr. Dudek János, dr. Puchovszky Bálint, Jeszenszky Alajos, Kutvaszer István, Belák József és Zongor József urak fordulnak elő, kik egy, részint több darab aranyból, illetőleg könyvadományokból álló jutalmakkal serkentették az ifjuságot példás életre és szorgalmas tanulásra. Az intézet internatussal is van egybekötve, hol az ellátás havonkint 28 koronába kerül.

A többi értesítőkről a jövő számban.

A körötte heverő szivárványos üvegek, törött billikomok elárulták, hogy itt — ittak. Még pedig alaposan ittak, mert a földesur nem igen válogatott a nyoszolyákban.

Alkonyat felé volt, mikor a huszár először bátorkodott bekopogtatni az ajtón.

A kopogásra először a sovány agár tápászkodott föl a kerevet mellől, kinyújtotta a négy lábát, nagyot ásított, majd morogni kezdett. Azután mozdult csak meg Ábrahám ur.

— Mi az?

— Én vagyok tekintetes uram, a Dénes.

— Bujj be!

A huszár csendesen benyitott, odabenn azután összeverte bokáján a két sarkantyút, glédába állt. Tudta az ura szokását. Várt, míg a tekintetes úr a félszemét kegyesen kinyitja.

— No beszélj!

— Már megest itt van az az úr.

— Mifele ur?

— Aki azt a levelet írta.

— Az nem ur, az — zsidó!

— Igenis!

— Mit akar?

— Jaj, elpanaszolta minden baját, tekintetes uram. Elmondta, hogy milyen kegyelmes jó az én uram. Az ur... az izé... a zsidó rögtön megkapta a települési engedélyt Apáton. Most már rendbe volna minden. De van az izének... a zsidónak kilenc gyereke. Három napja nem ettek. El vannak csigázva a hosszú uttól. Az izének egy fagarasa sincs. Hát...

— Jó, jó. Ne prézsmítádj tovább. Adjon neki a kasznár tíz forintot...

Azzal befordult a fal felé zboravári Zboray Ábrahám ur anélkül, hogy a félszemét is kinyitotta volna és horkolt napnyugtáig.

*

Steinberger Izraelnek fölcillant a két szeme. Tíz forint volt a kezében. Egy valóságos kék tizes. Mennyit tehet ezzel egy szorgalmas ember...

A község népe, régi szokás szokás szerint, nevet adott a jövevénynek. Elnevezte „tizes zsidónak“.

Azután évről-évre mesélte a tizes zsidó bevándorlásának a történetét. Érdekes történet. A tizes zsidó fölosztotta a gyerekek közt a kék tizest és a szerepeket. Az egyik csontot, rongyot, a másik tojást, csirkét, a harmadik gyümölcsöt vett rajta. Hordták egyre-másra a városba. Sopánkodtak és gsefteltek örökké, mindig nagyobb arányban. Egyszer aztán egy gebét is kerítettek valahol. Kordeba fogták, úgy jártak a vásárokbá. Majd a gebét addig csereberélgették, míg jó két hámos ló lett belőle.

A tizes zsidónak szorgalommal vitte fölfelé a dolgát az ő Jehovája. A vakszerencse is hozzájárult. Meghalálozott a regále-bérlő. Zboray úr kegyelméből a tizes zsidó lett a nagykorcsma.

Be is rendezte szépen. Volt ott alkalmas mulatóhely urnak, parasztnak. Azután a tizes zsidó igen jóra való ember volt. Sok szegény embert kisegített. Hitelbe pedig adott, mennyi csak kellett.

Egyszer meglátogatta a Zboray uraság is. Azután odajárt mindig. Zajos, vig társaságot toborzott össze és mulatott éjjelről-éjjelre a sok környékbeli gentry.

Helyre takaros kis lány volt a Fanny is. Valódi keleti szépség. Egyiptom gyöngye. Maga szolgált ki az uraknak.

Az öregre ritkán volt szükség. Csak úgy ritkán hívták félre.

— Hej, öreg jordány!

— Nü, parancsolja a tekintetes ór?

— Holnap küldök a bankba.

— Mire fel?

— Kölcsönért. De egy hétbe tart míg megjön.

— Thodok már. Én adjak? Miért ne? Szívesen. A Zboray tekintetes órnak mindig. Thessek!

— Megkapod duplán.

— Nü, azt se nem bánom, ha triplán.

— Hát triplán.

— Gemacht. Hát itt van. Egy... kettő... három... Csak azt kérem, hogy ne tessék megfélekedni arrul a Móni jerekről. Holnap teszi a doktorátus... négy... öt... hat... Egy kis protekcion szükségeli magát, könnyű a tekintetes órnak... hét... nyolc... kilenc...

— Ne busulj öreg! add ide azt a pénzt. Majd beszélök a nagybátyámmal a Móni gyerek miatt...

A Zboray uraság gavallér uraság. Igazi magyar gentry...

Fizet és protegál!

*

Elmult husz esztendő.

Bevigyorog a nap az apáti kastély udvarán.

Jön a huszár is — de nem a régi. Nem vitézkötéses magyar attila, hanem pléhgombos kék libéria van rajta. A lábain sárgabélű visszagyúrt szárú csizmák. A kezén fehér keztyű. A képe ki van borotválva.

Odabenn nincs agár. Az uraság ott hever a nyoszolyán, de nem horkol. Számít, egyre számít.

Egyszer kopognak.

— Nü, herein!

Betoppan az inas.

— Mit okorjo?

— J' bitt, gnediger herr, kerem alassan a nagyságos Kővári zurasaggal akarja makát megbeszélni egy zur.

— En velem?

— Ja wohl!

— Kicsada?

— A herr Szporáji akarja megpeszelni zuraság.

De már erre Kővári úr földühödik.

— Micsada? A Zburay Ábrahám? Az a rundjos, az a eshavargu? Bizamosan megint külsőn akarja kérni. Thakarodjék. Maudja neki, kikapta az utolsó porcion, most már menjen dolgozni.

— Várjan. Mandja neki, majd beprotezsálok ütet a vármegyéhez dijnoknak. Majd irok a Móni fiamnak. Csak ne is lássam ütet. Adjon neki két hatust. Mmarss!

Mert Kővári Izor úr olyan uraság, aki ha kissé lobbanékony is, de fizet és protezsál.

*

Már most ki volt bünösebb?

A könnyelmű Zboray Ábrahám-e, vagy az a hangya — szorgalmu Steinberger Izrael.

Telefon.

M. Nagy-Bittae. A beküldött értekezésben a felvetett tételt jól fejtegeti; helyenkint stiláris hibák és kevésbé szabatos kifejezések fordulnak elő, mit a dolgozat latin nyelvű megfogalmazásának tulajdonítok. Tévtan nincs benne; a kifogásolt mondat Hurteré és a contextusba állítva helyes értelemmel bír. Társainak talán az az ismételt előforduló és stiláris hibában szenvedő: potest, licet et debet Sanctos colere kifejezés látszott keménynek, mert ők úgy tanulták a dogmatikában: cultus sanctis licite, honeste pieque exhibetur; de az ilyesmit is az előadónak érületéből lehet a kellő értelemben magyarázni. Örülök a felmerült eszmecserének, mert az mindig az érdeklődés jele; csak megjegyzem, hogy az ilyen nehezebben megfogalmazott dolgozatnál, egyszeri hallásra, nehezebb az eszmék tisztázása is; mert az némi előkészület, a dolgozat fontolgatása nélkül, stante pede, alig szokott vezetni eredményre.

Postamesterkisasszony. „De Chotek Zsófia grófnő nem fálusi postamesterleány“ ezzel a kifejezéssel — sajnos — nem öure céloztunk. Tehát nincsen mit aprehendálni. Hanem céloztunk az ausseei postamester leányára, kit János főherceg feleségül is vett e század elején. Így hát abban inkább bók, mint sértés foglaltatik.

HIRDETÉSEK.

HIRDETMÉNYEK

a „Nyitramegyei Szemle“ részére
jutányos áron felvételnek a kiadóhivatalban, Nyitrán, Papnevelde-utca 9. sz.

Friedenstein-féle Kereskedelmi iroda

BUDAPEST,

VII. Damjanich-u. 33.

1-12.

megszerzi legelső külföldi cégek **képviselőt** és ajánl alkalmas **képviselőket**. Megbízható **információk** cégek és magánosok felett. Kétes és avult **követelések behajtása. Kutatások.**

Bővebbet 10 fillér beküldése ellenében portómentesen.

Homlokzat-festék-gyár
Kronsteiner Károly Bécs, III., Hauptstr. 120. (saját házában).
Arany-érmekkel kitüntetve.

Első os. és kir. osztrák-magyar kizárólag szab.

Főhercegi és hercegi uradalmak, cs. és kir. katonai intézősége, vasutak, ipari-bánya és gyári társulatok, építési vállalatok, építőmesterek, ugyszintén gyári és ingatlan tulajdonosok szállítója. E homlokzat-festékek, melyek mészből folldhatók, száraz állapotban poralakban és 40 különböző mintában kilóként 16 krtól fölfele szállítanak és a mi a festék szintisztaságát illeti, azonos az olajfestékekkel.

Mintakártya, ugyszintén utasítás kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

„Stearoptinum“

(Olaj-sebtapasz)

Bámulatos gyorsan gyógyító olaj-sebtapasz, a mely egyetlen a maga nemében s egy régi család titka.

Budapesten a katonaságnál orvosilag rendelve.

Biztosan gyógyítja s a fájdalmat rögtön csillapítja bármily sebeknél: **vágás, zuzódás, égés, fagyás**, mindenféle **kelevény**, a **női emlők gyuladása és gyülése**, a **titkos betegségek, kiütések** stb.

Egy adag ára használati utasítással együtt 2 korona.

A hatásaért kezességet vállal, a mi, ha elmaradna, — a pénzt visszaszolgáltatja a „Stearoptinum“ laboratoriuma.

A pénz beküldésével vagy utánvétellel megrendelhető a „Stearoptinum“ laboratoriumában:

Budapest, VII. kerület, Mexikói-ut 88. II. 25.

1-20.

A m. kir. államvasutak gép- gyárának vezérügynöksége.

BUDAPEST, Váci-körut 32. szám.

Ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült

gőzcséplő készleteit, „Millenium“ legújabb szerkezetű: fűkaszáló-, marokrakó- és kéveköto aratógépeit,

melyek főelőnyei: préselt acéllemez-állvány, tégelyacél-alkatrészek, jó és könnyen hozzáférhető, elpusztíthatlan szerkezet,

továbbá: a szab. osztrák-magyar államvasutársaság resicai mezőgazdasági gépgyárában készült 3, 3½ és 4 lóerejű gőzcséplő-készleteit, Sack-rendszerű, acélöntésű ekefővel ellátott **ekéit**, „Boni“-féle kéttengelyű **eketalyigait**, járgányos cséplő-készleteit, szecskavágóit és egyéb mezőgazdasági eszközeit.

Figyelmeztetés! Ezennel közhírré tesszük, hogy az összes ügynökeinktől, legyenek azok akár helyi ügynökök, akár utazó ügynökök, az eddig birt. meghatalmazásokat f. évi január hó 31-ével megvontuk és azokat ezennel hatálytalanoknak nyilvánítjuk. Nevünkben és megbízásunkból tehát csakis azok járhatnak el, a kik 1900. február hó 1-e után kelt és általunk aláírt megbízással bírnak és csupán oly jogkörrel, a melyre ezen írásbeli megbízás kiterjed. Nehogy a **közönség** tévútra vezetessék és nehogy nevünkkel visszaélések történhessenek, felkérjük mindazokat, kik velünk üzleti összeköttetésbe lépni óhajtanak, hogy mindenkitől, a ki nevünkben eljár, írásbeli meghatalmazásának felmutatását **kérjük** s abba betekintést tenni sziveskedjenek.

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége.

Képviselő: **Hirschmann Kristóf, Pozsony.**

9-10.

SZUPERFOSZFÁTOT,

kénsavas-kálit,

kénsavas-ammont,

KOVASAVAS-KÁLIT,

(dohánytrágyázásra)

KÉNPORT, (legfinomabb = 78% Chancel oidium ellen)

RÉZGÁLICOT, 98—99%

legolcsóbban szállit a

„HUNGÁRIA“ műtrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.